

Information om verkställighet av domar i Finland 2018-10-30 / Brottsförklaringsmyndigheten (Rikosseuraamuslaitos, RISE)

Detta informationsblad är tänkt att ge dig en övergripande bild av det finländska fängelsesystemet. Varje fängelse har specifika egenskaper, det kan skilja sig till exempel på dagsordning eller möjligheter till arbete. Detta informationsblad ska dock ge dig någon bakgrundsinformation om vilken typ av stöd du kan förvänta dig om du är finsk medborgare eller permanent bosatt i Finland och vill bli överförd tillbaka till Finland.

Vad händer när jag kommer till fängelse?

Vilket fängelse ska jag till?

När du återvänder till Finland från utlandet kommer du i regel att tas in på Vanda fängelse till en början. Från Vanda fängelse kan du sedan överföras till något fängelse som är närmare din hemort. Beslut om överföring fattas av utvärderingscentral. Du kommer att höras innan beslut fattas.

Vad ska hända när jag har anländer dit?

- Du kommer att tas till mottagningsområdet i fängelset och du kan eventuellt vistas där med andra fångar medan du väntar på din tur.
- Du kommer att granskas i närvaro av ett vittne (ankomstgranskning).
- Ankomstgranskningen omfattar identifiering, antecknande av identiteten, upptagande av signalement samt katalogisering och granskning av den egendom du medför. Kom ihåg att skriva ner alla telefonnummer som du behöver från din telefon under mottagningen.
- Du får ett fångnummer som enbart gäller dig.
- Som en del av ankomstgranskningen tar personalen ett foto på dig som läggs till din fil.
- I vissa fall kan du behöva byta till fängelsets kläder vid ankomstgranskningen.

Vem ska jag möta?

- Under introduktionsprocessen berättar personalen mer om livet i fängelset och vad du behöver göra. Du kan ställa frågor om sånt som gäller dig eller du undrar över.
- Vid ankomsten informeras du om förhållandena i fängelset och dina rättigheter och skyldigheter. Personalen kommer att ge dig en broschyr som innehåller information för fångar och fångstadga. Du hittar dem även på anslagstavlan i din avdelning.
- Inom 72 timmar från ankomsten ska någon av hälsovårdspersonalen kontrollera din hälsa.
- Du tas till en cell där du kommer att stanna under de första dagarna. I samma cell kan också finnas andra fångar som just har inlett sina straff.
- Du kan också be andra fångar att förklara hur det vardagliga livet i fängelset fungerar.
- Beroende på vilken tid du anländer kan du möta även annan personal och tilldelas en personlig medarbetare.

Vad händer med mina ägodelar?

- I fängelset får du inneha en skälig mängd personlig egendom. Innehav av ett föremål, ämne eller egna kläder kan nekas i vissa fall med stöd av lagen. Om du inte tillåts att ha en viss ägodel med dig i din cell, kan du begära ett skriftligt beslut som kan överklagas. Till exempel en del fångelser har television i varje cell, och i så fall kan du inte medföra din egen. All elektronisk utrustning som en fånge vill ta med sig till cellen kommer att kollas noggrant och det är fången som får stå för kostnaderna för denna kontroll.
- En medlem av mottagningspersonalen ska göra upp en egendomsförteckning över allt du har fört med dig. Allt annat kommer att förvaras på ett säkert ställe för dig och du kommer att få tillbaka det när du lämnar fängelset, med undantag för saker som är farliga eller olagliga.

- Dina vänner och familj kan också skicka eller ta saker till dig. Fråga personalen för vidare instruktioner.

Kan jag ringa samtal?

- Du får ringa ett samtal och du ska informeras om hur man ordnar så att vänner, familj eller en jurist kan komma och träffas med dig.

Besök

Fängelset har besökstider då du kan ordna träffar med din familj och vänner.

Under besökstiderna har varje fånge rätt att ta emot besökare under nödvändig övervakning så ofta som det är möjligt utan att äventyra ordningen eller säkerheten i fängelset. Ett besök kan tillåtas även på andra tider än de som reserverats för besök om detta är nödvändigt med tanke på de kontakter fången har eller av någon annan särskild anledning.

Övervakade besök sker vanligtvis i ett stort besöksrum där fången och besökaren sitter antingen vid ett bord eller en lång disk.

Besök av en nära släkting eller någon annan närstående kan tillåtas ske utan övervakning (oövervakade besök), om detta är motiverat för att fången ska kunna bevara sina kontakter eller av någon annan motsvarande anledning. Vidare krävs att besöket inte äventyrar ordningen eller säkerheten i fängelset eller fångens egen eller någon annans säkerhet eller stör verksamheten i fängelset.

Vid ankomst ska besökare vanligtvis lämna sina personliga ägodelar (inklusive jackor, handväskor och mobiltelefoner) i ett skåp, som normalt ligger vid ingången. Besökare får en personlig nyckel till skåpet. Besökare måste passera en säkerhetskontroll (liknande dem på flygplatser) innan de får komma in i besöksrummet.

Slutna fängelser anordnar särskilda barnbesök då fången kan tillbringa tid med barn. Under dessa besök kan man leka och spela tillsammans. Dessa besök ska ansökas för separat.

Hur kommer min cell att bli?

Fängelser har olika typer av avdelningar som skiljer sig när det gäller nivå av övervakning och vilka sysselsättningar som finns att tillgå.

Fängelsepersonalen bestämmer vilken avdelning och cell du ska placeras i.

Du kan behöva dela cellen med en eller flera andra fångar.

Merparten av celler har toalett. Duschar finns antingen i cellerna eller på avdelningen. Du får använda duschen varje dag. I de flesta fängelserna har du dessutom möjlighet att bada bastu. Cellerna har även interna telefoner som du kan nå personalen med.

För att kontakta annan fängelsepersonal än de som arbetar på din avdelning måste du fylla i ett formulär. Formulär finns att få på din egen avdelning och de skickas vidare på daglig basis.

Hälsovård

Enheten för hälso- och sjukvård för fångar svarar för ordnandet av hälso- och sjukvård samt medicinsk rehabilitering som motsvarar fångarnas medicinska behov. Enheten har sjukhus och polikliniker som har verksamhetsställen vid olika enheter inom Brottsförmyndigheten.

Är du sjuk eller skadad och inte på tillbörligt sätt kan vårdas eller undersökas vid enheten, ska du under behövlig bevakning temporärt sändas för vård eller undersökning utanför fängelset.

Om du överförs från utlandet och har behov av medicinsk vård, ska du gärna samtycka till att även dina journaler skickas över från det land du anländer ifrån. Ifall du kommer från ett land eller område med hög risk för farliga infektioner, ska du tala om för detta för sjuksköterskan redan vid första mötet.

Dagordning

Dagsscheman och dagordningar varierar beroende på fängelset.

Fångarna är skyldiga att arbeta, studera eller delta i någon annan verksamhet. Syftet med de olika aktiviteterna är att öka fångarnas beredskap för ett liv utan brott, förbättra deras arbets- och handlingsförmåga och stödja ett liv utan droger.

Många fångar får en chans att arbeta samtidigt som de avtjänar sina straff, till exempel med hantverk, träslöjd, metallarbete eller jordbruk. Fängelserna har särskilda verkstäder och arbetet betalas för. Du kan också arbeta inom fängelset, bland annat i köket, på tvättstugan eller hjälpa med städning.

Fängelserna organiserar mångsidig utbildning i samarbete med läroanstalter och utbildningsinstitutioner. Fångarna erbjuds yrkesutbildning, orienterande undervisning och allmänbildning. Universitetsutbildningar och yrkesstudier kan tillgås i form av distansstudier. Under vissa förutsättningar kan fångarna även studera på läroanstalter utanför fängelset i dagtid. En fånge kan ges tillstånd att bedriva studier utanför fängelset med studietillstånd. Detta brukar vara möjligt på öppna anstalter. Läroanstalter utfärdar till fångar studieintyg som innehåller ingen indikation på att studierna avslutats i fängelse.

Fängelser ordnar även kurser där fångarna kan skaffa nya färdigheter under fängelsetiden, t. ex. lära sig läsa och skriva, använda datorer, utveckla sin problemlösning och förmåga att hantera sin ilska.

Alla fängelser har gym som du får tillgång till enligt dagordningen. Vissa fängelser har även en sporthall eller ett hobbyrum.

I mån av möjlighet anordnas gudstjänster, bönemöten och andra andliga sammankomster i fängelset i enlighet med behoven hos fångarna. Fången har möjlighet att träffa präst eller annan representant för sin egen konfession. Alla fängelser har lokaler som lämpar sig för religionsutövning. Om din religion innebär en speciell diet eller begränsningar i vad du äter, ska du kontakta personalen eller fängelsehälsovården med att fylla i ett formulär så snart som möjligt efter att du anlärt till fängelset.

Plan för strafftiden

En individuell plan för avtjänandet av straffet, frigivningen och den villkorliga friheten skall utarbetas för dig (plan för strafftiden).

Planen omfattar din placering och verksamheter under strafftiden, den övervakade friheten på prov ifall den kommer på fråga, den villkorliga frigivningen samt en permissionsplan. Planen kompletteras med en frigivningsplan och en övervakningsplan. Detta sker i god tid innan du sannolikt frigges.

Planen görs upp i utvärderingscentralen. Mer detaljer kommer att läggas till planen i det fängelse du blir placerad i.

Planen kan innehålla hänvisningar till brottsrelaterade beteendeprogram, såsom som program för hantering av ilska eller program för sexualförbrytare.

Det kan också upptäckas att du behöver extra stöd med att hantera frågor som droger och alkoholmissbruk. I så fall blir du hänvisad till organisationen inom fängelset som ska ta itu med detta.

Slutet fängelse eller öppen anstalt?

Fångarna avtjänar sina straff antingen i ett stängt fängelse eller på en öppen anstalt. Fångar som bedöms att anpassa sig till friare villkor än vad som gäller i slutna fängelser placeras i öppna anstalter. Fångar som placeras i öppna anstalter är skyldiga att åta sig att avstå från missbruk. Häktade kan inte placeras i en öppen anstalt.

Också i slutna fängelser kan fångar som så vill placeras i en så kallad kontraktsavdelning där de förbinder sig att avstå från missbruk och genomgå kontroll av drogfrihet. På dessa avdelningar stöds fångarna bland annat med hjälp av olika program. Alla slutna fängelser har en hund utbildad till att upptäcka droger. Även om du inte undertecknat något avtal om att avstå från missbruk kan du testas. Dina testresultat måste vara negativa om du ansöker om överföring till öppen anstalt, permission eller familjebesök.

Permission

Du kan på ansökan beviljas tillstånd att för en kort tid avlägsna dig från fängelset (permission).

Syftet med permissionen är att stödja fången i att bevara sina kontakter och anpassa sig i samhället samt att minska de negativa effekter som frihetsberövandet orsakar.

Hur överförs jag till ett annat fängelse?

Vi förstår att en av anledningarna till varför du kanske vill bli överförd tillbaka till Finland är att komma närmare din familj och vänner. Brottspåföljdsmyndigheten erkänner betydelsen dessa relationer kan ha för din återanpassning, och därför kommer vi att försöka göra denna process så enkel som möjligt för dig.

När fångar placeras beaktas fångens hemkommun, upprätthållande av kontakter med nära släktingar eller andra närstående, ålder, kön, hälsotillstånd, antalet intagningar, tidigare kriminalitet och fånges egen önskan och möjligheter att bli placerad i en verksamhet i enlighet med straffrättsplanen. När beslut om placering fattas ska även fångens möjligheter att sköta frågor som hänför sig till avtjänandet av fängelsesdomen på sitt eget språk tas i beaktande.

Du kan bli överförd till ett annat fängelse. Detta beror på en rad faktorer, såsom om överföringen främjar genomförandet av straffrättsplanen eller om detta av andra skäl är befogat och det kan antas att du kommer att anpassa dig till de villkor som gäller i det andra fängelset. Du kan också själv anhålla om överföring.

En karta över alla fängelser i Finland finns på sista sidan i detta informationsblad.

Gradvis mot frihet

De som dömts till fängelse frigets villkorligt när de har avtjänat två tredjedelar av sitt straff. Om brottet begicks då förövaren var under 21 år är motsvarande tid hälften av strafftiden. Fångar som inte har avtjänat fängelse inom tre år före det aktuella brottet frigets villkorligt när de har avtjänat hälften av sitt straff eller, i fall straffet utdömts för ett brott som begåtts då utövaren var under 21 år, då de avtjänat en tredjedel av straffet.

Villkorligt frigivna får en prøvotid, som kan pågå i högst tre år. Prövotiden kan inkludera övervakning, som anordnas och genomförs av byråer för samhällspåföljder, som är en del av Brottsförhållningsmyndigheten. Om villkorligt frigivna tillräknas nya brott under prøvotiden, fattar domstol beslut om de dessutom ska förverka sin villkorliga frigivning.

Fångar kan försättas i övervakad frihet på prov för högst sex månader före villkorlig frigivning. Fångarna förutsetts avstå från missbruk och följa andra villkor som gäller för villkorlig frigivning. En genomförandeplan upprättas för övervakad frihet på prov. Efterlevnaden av villkoren övervakas på olika sätt.

Förberedelse för frihet

Förutom placering i en öppen anstalt kan fångarna ges möjlighet att ta ansvar för och öva en normal livsföring under fängelsetiden bland annat genom att placera dem i en särskild frigivningsenhet eller en annan enhet där de kan förbereda sig för frihet. I frigivningsenheten är huvudfokus på intensiv förberedelse för övergången till frihet. Detta kan ske med stöd eller självständigt. Intensiva frigivningsåtgärder genomförs även i samarbete med externa institutioner.

Rättigheter

Innehållet i fängelsestraff är förlust eller inskränkning av den dömdes frihet. Verkställighet av fängelse får inte inskränka fångens rättigheter eller förhållanden på annat sätt än vad som avses i lagen eller är nödvändigt på grund av straffet i sig.

Fångar har bland annat rätt

- till skydd mot mobbning och rasistiska trakasserier
- att kunna komma i kontakt med en jurist
- till hälsovård inklusive stöd för mental hälsa
- att spendera minst en timme ute i det fria varje dag
- att använda fängelsebiblioteket.

Vad ska jag göra om jag har ett problem?

I första hand borde du hitta någon i fängelse du kan prata med. Det kan vara en anställd eller en annan fånge.

Lyckas du inte hitta en lösning på dina problem i fängelset, kan du skriva och skicka ett klagomål till exempel till centralen för din brottspåföljdsregion eller till Brottsförhållningsmyndighetens centralförvaltning.

Justitieombudsmannen undersöker även klagomål från fångar.

En förteckning över de viktigaste myndigheter som övervakar verksamheten och hälsovårdstjänsterna i fängelserna finns på anslagstavlor i avdelningarna.

Hur får jag kontakt med Brottsförmyndigheten?

Brottsförmyndigheten är ansvarig för verkställighet av domar i Finland. Brottsförmyndigheten är också behörig myndighet när det gäller att fatta beslut om överföring av fångar mellan Finland och EU samt Finland och de nordiska länderna. Den fungerar under ledning av justitieministeriet och genomför den kriminalpolitik som definieras av ministeriet.

Brottsförmyndigheten (Rikosseuraamuslaitos, RISE)

Centralförvaltningen

Fågelviksgatan 5

00530 Helsingfors

Finland

Telefon (växel) +358 (0)29 56 88500

E-postadress: rise.kirjaamo@om.fi

Nätsida: <http://rikosseuraamus.fi>

Frågor som gäller överföring av fångar: kvtp.rise@om.fi

FÄNGELSER OCH BYRÅER FÖR SAMHÄLLSPÅFÖLJDER

FÄNGELSER

1. Helsingfors
2. Tavastehus
3. Jokela
4. Juga
5. Kervo
6. Kestilä
7. Kuopio och frigivningsenhet
8. Kylmäkoski
9. Käyrä
10. Laukas
11. S:t Michel
12. Naarajärvi
13. Uleåborg och frigivningsenhet
14. Pelso
15. Pyhäselkä
16. Riihimäki
17. Satakunta (Kjulo och Vittis)
18. Sukeva
19. Sulkava
20. Sveaborg
21. Åbo
22. Vasa
23. Vånå (Vånå och Ojoinen)
24. Vanda
25. Vilppula
26. Övertorneå

BYRÅER FÖR SAMHÄLLSPÅFÖLJDER

27. Helsingfors
28. Tavastlands (Tavastehus och Lahtis)
29. Joensuu
30. Jyväskylä
31. Kouvola (Kouvola och Villmanstrand)
32. Kuopio (Kuopio, Idensalmi och Kajana)
33. S:t Michel
34. Uleåborg (Uleåborg och Karleby)
35. Björneborg
36. Rovaniemi (Rovaniemi, Kemi och Kuusamo)
37. Tammerfors
38. Åbo (Åbo och Åland)
39. Nyland (Vanda)
40. Vasa (Vasa och Seinäjoki)

■ SÖDRA FINLANDS
BROTTSFÖLJDSREGION

■ VÄSTRA FINLANDS
BROTTSFÖLJDSREGION

■ ÖSTRA OCH NORRA
FINLANDS BROTTSFÖLJDSREGION

■ fängelser

■ byråer för samhällspåföljder
och deras verksamhetsställen

